

Dan obračuna je prišel, gospodje, in zato hočem Vaš spomin osvežiti in vam nekaj odgovora privoščiti. Poslušajte torej, — in poslušajte tudi Vi, davkoplačevalci, ki sodite pošteno in nestransko!

Dne 22. decembra 1910 imel je okrajni zastop zgorne-radgonski plenarno zborovanje, na katerem se je tudi proračun za l. 1911 odobril. In glejte, čudno jajce je izlegel ta slovensko-narodni proračun: za leto 1911 plačavali bodejo kmetje v zgornjo radgonskem okraju 40% okrajnih doklad. To je jajce, ki ga je zlegla kukavica v gnezdo male ptice! To je novoletno darilo za nas davkoplačevalce! V zg. radgonskem okraju se je od nekdanj okroglo 20% okrajnih doklad plačevalo. Po regulaciji davkov je bilo v okraju davkov za 10.000 K odpisanih. Vsled tega so se morale dvigati okrajne doklade od 25—27%. Do leta 1903 se je plačevalo 27%, potem do l. 1906 25% in l. 1907 zopet 27%. S temi dokladi pa je bilo vedno vse poplačano in je poleg tega še pri računu v blagajni 2—3000 K ostajalo... Leta 1907 je okrajni zastop prišel v klerikalne roke. Komaj so bili ti možakarji izvoljeni, so že pričeli pisariti po prvaških listih grde in lažnive psovke čez Wratschka, kakor jih najdemo tudi v zgoraj omenjenem članku „Slov. Gospodarja.“ Vsled tega je napredni zastop dne 16. septembra 1907 svoje službovanje odpovedal in deželni odbor naprosil, da naj ta odpošlje enega gospoda, da prevzame vse akte in račune; kajti novo izvoljenemu zastopu se ne more v nobenem oziru zaupati. Od tega dneva ni stari odbor več posloval, ni več denarja sprejemal in ni ničesar izplačeval. Nato je bil deželni odbor prisiljen, odposlati g. dr. Stepančiča, da je ta sprejel akte in račune in jih oddal novemu odboru. Ker stari odbor ni dvigal zadnjih okrajnih doklad, ostalo je le še 70 K blagajne, seveda brez vsakega dolga, katero svoto je novi odbor sprejel. G. dr. Stepančič se je iskreno zahvalil za izborni red, v katerem je vodil stari odbor akte in račune. In potem so pričeli klerikalci „gospodariti“ — v treh letih pa so nam okrajne doklade od 27 na 40% zvišali! ... Bog jim daj še 3 leta „gospodariti“; potem bomo imeli kakšnih 60% doklad...

In zdaj vprašamo vse poštene ljudi, vprašamo pa tudi klerikalce in „Slov. Gospodar“: Kdo je bolje gospodaril, „nemškutar“ Wratschko ali slovenski vodja Terstenjak?? Ne prilizavam se s temi besedami nikomur. Ali takih laži ne morem trpeti. Kajti neko človeče je pri zadnji seji povedalo: „Komaj smo dolg 2000 K plačali, katerega nam je Wratschko zapustil.“ Grda laž! G. dr. Stepančič je priča, da je to laž! Seveda, kadar se človek

krivga izpizna in ga vest peče, hoče drugemu krivice predbacivati, da tako svojo lastno vest lažje pomiri!... Ni dosti, da je novi odbor vse brez dolga prevzel; imel je še v davkarji za mesece september, oktober, november in december 1907 denarje dvigniti v znesku 9.417 K. Nadalje še, od nekaterih občin za smodnik za streljanje proti toči v znesku 475 K. Skupaj torej 9.892 K. Izdatkov pa so imeli za te štiri mesece 5.480 K i. s.: ker še do 16. sept. ni bil prodec na cesti popolnoma navažen, je bilo še za plačati 2000 K; nadalje cestarjem I. razreda 240 K, II. razreda 600 K; za poškodovano cesto pri Schlossbergu kakih 700 K (še toliko ni kostalo). Vračniki v Radenci 300 K, hebamki 240 K, za vinorejsko šolo 600 K, apoteka 700 K in za razne zadeve rečimo 600 K, kar bi bilo skupaj 5.480 K. Ako to od zgoraj omenjenih dohodkov odračunamo (9892 K manj 5480 K), ostane tedaj za leto 1908 še 4412 K... Jaz se čisto nič ne brigam, kam se je teh 4.412 K zapisalo in zaračunilo; ali čez mene naj ne lažejo!

4412 K so imeli klerikalci torej gotovega denarja, ko so prevzeli zastop. „Gospodarili“ so tri leta in zdaj imajo — 6011,84 K dolga!!!! Pa naše načelstvo si zna pomagati: vzeli so iz hranilnice 3000 K in so plačali nekaj dolga. Vendar bi bilo bolje, ako bi vseh 6021 K iz hranilnice vzeli in ves dolg plačali. Tako mora človek špekulirati, da dolg plača, kajti tega ne zna vsak.

Omenil sem številke, ne pa prazne psovke. In istinitost teh številk zamorem pred vsako sodnijo dokazati. Vprašam torej še enkrat: kdo je bolje gospodaril? Kar se pa gospodarskega dela samega tiče, ki ga je novi odbor v okraju izvršil, bi bilo bolje, da iz usmiljenja molčim. Nikdar še niso bile ceste v tako slabem stanju, kakor sedaj! Oj, lepo, lepo je napredoval ta novi, do kosti slovenski odbor! Pri „zmagi“ so v sv. Jurju streljali in streljali. Potem so stare, poštene cestarje odpustili, češ da so „Bračkojanci.“ Nadalje so najeli cestarje, katerim je bilo delo pretežno, plača pa preslaba. Ljudje so delali, kar so hoteli, pa če jih prav ni bilo celi mesec na cesti, po plačo so gotovo vsaki mesec prišli. In tudi načelnik je svojih 800 kronic hladnokrvno vsako leto v žep vtaknil, brez vsacega dela in truda za okraj...

To je obračun z lažniki, ki so pred tremi leti na mojo osebo pljuvali! Ljudstvo boče odprlo oči, kajti odpirati mora tudi denarnico. Takšno je klerikalno gospodarstvo! Za sedaj dovolj; ako me pa pri miru ne pustite, povem še kaj več. Kajti vaše „slovensko“ gospodarstvo me jako veseli, vaše zadrege in vaši smešni izgovori so jako zanimivi. Seveda, plačevalci pa bomo vsi mi davkoplačevalci, vsi

na svojo nezmnožnost in brezumnost! Kdo vam kaj more? Le „svoji k svojim“.

Franc Wratschko.

Dopisi.

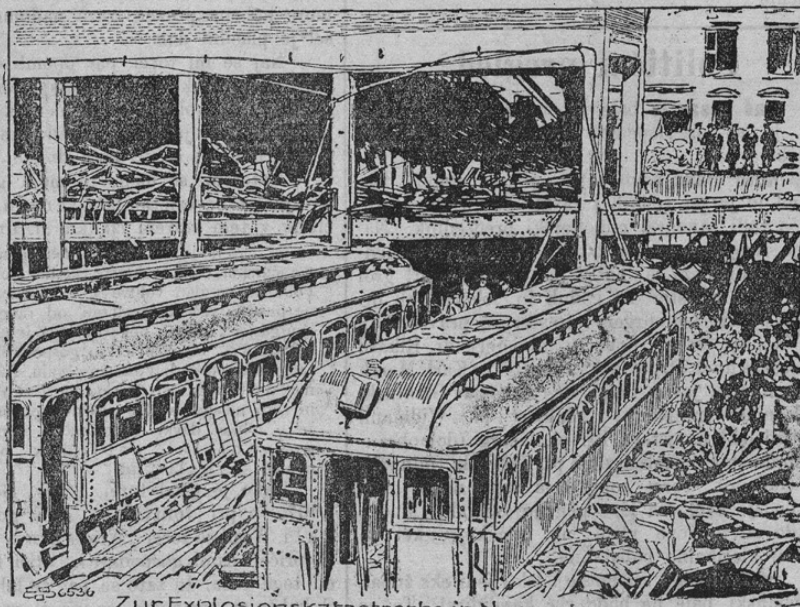
Iz Ptujске gore. (Gorski rihtar Juri Topolovec kot dobrotnik). Kakor je že svoj čas „Štajerc“ poročal, da gospod nadučitelj L. Čulk ubožnim otrokom ob poldnevah kruha priskrbi. V ta namen je tudi v zadnjem tednu gospa nadučiteljca pri imovitejših v fari milodare pobirala; umevno je, da se pri rihtarju tudi za tak dober namen potrka, kakor tudi pri „ubožnem očetu“ Marku Topolovcu. Pri teh dveh je nadučiteljca zastoj prosila; pustimo Jurčku besedo ko pravi: „da bo on že svoje otroke sam oskrbel; pa kaj bi davalo ko on itak nima nobenega imena!“ Mi farmani pa vemo, da ima ime, samo tega pravega njegovega imena nočemo razglasiti. Za uboge otroke nimata denarja, za narodnjaške hujskarije pa dovolj! Kar pa se tiče oskrbe njegovih otrok, pa naj bo označeno, da je na tepesnico svoje otroke pošiljal k ubožnejšim tepeskat, ko je on pred drugimi duri zaklenil. — V preteklem letu sta hodila Jurček kot rihtar in Martin Krajnc po gmejskem komisiji ter sta pri nekem želarju zemljo merila, brez da bi sosedu k tem „komisiji“ pozvala; zatoraj sta prvemu sosedovo zemljo odmerila; zato pa je moral prvi taverhe Krajncu in Kadunčevemu Jurčku za ta nepostavni čin delati. Ubogi želar je taverhe delal, odmerjene zemlje pa ni dobil, ker sosed si ne pusti zato zemlje vzeti da bi rihtar in Krajnc zastoj taverhare imela. Zatoraj naj bo označeno, da gmajnski „komision“ nima nobene pravice si mujo ali pot razumiti, zato ima od občine letno plačo; še manj pravice ima, brez obeh sosedov komu zemljo vzeti ali dati. Gmajnski komision sme le s porazumljenjem obeh sosedov po mapi razmeriti in le taki komision ima postavno podlago; ste razumeli, gorski narodnjaki? V javnosti se je preje mislilo, da imajo gorski narodnjaki samo na „Štajercijance“ svoj „srd“; iz navedenega pa sledi: da jim ni nobeno sredstvo „pregmaj“, samo da narodnjaško malho polnijo in občane brez izjeme izsesavljajo. Sv. pismo pravi: drevo, katero le slabi sad rodi, bo posekano in v ogen vrženo; gorski volilci pa bojo narodnjaško bando pri volitvah iz občinskega odbora pognali!

Trbovlje. Volitve v naši občini so torej končane, čeprav ne na splošno zadovoljnost. Mnogo jih je v odboru, ki niso te časti vredni. Kaj pa hočejo tisti štajgerji? Tako občino bi morali voditi ljudje, ki imajo moč, vpliv in veljavo... Za nas kmete bi bilo mnogo vredno, ako bi kdo kmetijsko društvo v roko vzel, da bi se v tej zadevi kaj storilo. Doslej pri nas še ni bilo nikogar, ki bi v tej zadevi kaj naredil. Decembra meseca še ni bilo nikoli kmetijsko društvo skupaj sklicano, kakor sedaj, ko so bile obč. volitve blizu. Saj vemo zakaj! Ferdo Roš se je močno bal, da ne pride več v občinski zastop in glejte, komaj da je še obvisel. Po božji milosti je še ostal v občinskem zastopu. On je tudi posestnike skupaj sklicaval. Dacar je prišel v Prapretno vas in je nagovarjal posestnike, da naj k Rošu pridejo, da se bodo „pomenili“. Ali odgovor posestnikov je bil: Mi že imamo toliko uma, da volimo brez Roševih sladkih besed. Za župana bil je zopet g. Vodušek izvoljen. Ferdo je bil čisto poparjen, niti enega glasa ni dobil in vendar je baje upal, da postane on župan. Volitev bi drugače izpadla, ako bi industrija ne bi bila toliko popustljiva. Zdaj je pa nekaj takih občinskih svetovalcev, da se Bogu smili. Kaj hoče n. p. ta Kramar, ki je že dvakrat faliral in trikrat firmo prenearedil; najprve je bil Johann, potem Janez in zdaj Ivan Kramar. Ali nas bo on gospodarstva učil? Potem se repenci tisti Dežman, potem Goroševšek. Tudi bi rad tisti krmar Dolničar veliko govoril. Ali moj ljubi, bodi ti miren in Boga zahvali, da si zopet h kruhu prišel. Glej na tvoje goste in postreži jim dobro... Razmere v Trbovljah pa bomo javnosti vedno popisavali!

Dol pri Hrastniku. Tu je bila 9. t. m. volitev. Rudarji so se na noge postavili in so dosegli, da v III. razredu nista bila izvoljena učitelj Genus in debeli dacar Podmenik. Mislila sta

Velika razstrelba

se je zgodila p. kr. v poslopju za kotlje centralne železnice v Novem Yorku. Skupno je bilo 21 oseb ubitih, več kot 200 pa ranjenih. Eksplozija se je zgodila najprej v posodi za plin; sledila ji je pa takoj dinamitna razstrelba. Železniški voz, ki se je mimo peljal, vrgla je eksplozija 1 m visoko in ga popolnoma razbila. Poslopje za kotlje je bilo seveda popolnoma porušeno. Od 30 oseb v poslopju bilo jih je 21 takoj mrtvih. Železni oboki so ostali vsaj življenju rešili. V bližini je železniški kolodvor, ki je tudi jako veliko trpel. Pasažirji so padali po tleh

Zur Explosionskatastrophe in New York

kakor muhe. Naša slika kaže jasno, kako je razstrelba divjala.